

**A Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum MAGYAR HAJÓZÁSI
SZAKGIMNÁZIUMA ÉS SZAKKÖZÉPISKOLA ÖKOLÓGIAI NEVELÉSI
PROGRAMJA**

1. Helyzetkép (2019)

Intézményünk Budapest XIII. kerületének kertvárosi részén található, a Jász utca 155. szám alatt. Tömegközlekedéssel jól megközelíthető, mivel a közelben van a 14-es villamos és a 30-as busz megállója, illetve az Esztergom-Budapest vasútvonal állomása is. Az iskola közel egy hektáros udvarral rendelkezik, azonban ennek nagy hányada korszerűtlen burkolatú sportpálya. Emiatt a zöld felület nem túl nagy, azonban kiválóan alkalmas arra, hogy a tanulók a kerti munkálatokat kipróbálhassák.

Maga az épület 1949-ben épült, ebből adódóan korunk követelményeinek nem tesz eleget, hiszen komolyabb felújításon az épület még nem esett át. Belső tereinket igyekszünk zöldíteni, figyelembe véve, hogy tűzvédelmi szempontból a közlekedési útvonalakon, folyosókon ne zárjuk el a menekülési útvonalakat. Mindemellett komoly reményeink vannak az épület felújításával kapcsolatban; a tervek szerint teljes hőtechnikai felújítás, nyílászárócsere és a lapos tetőn elhelyezett napelem rendszer kialakítása várható. Ezekkel a felújítási munkákkal már sokkal korszerűbb alapokkal rendelkezünk, amely az ökoiskolai jellegnek is kitűnően megfelelne (pl.: energiahatékonyság, napenergia-hasznosítás).

Az iskola második alkalommal pályázik az „Ökoiskola” címre. Ennek megfelelően komoly előkészítő munkára van szükségünk. Tanulóink száma több, mint 200 fő, akiknek a nevelő- oktató munkáját közel 40 fő pedagógus, óraadó támogatja. A titkársági és technikai dolgozók száma majdnem 20 fő. Így hozzávetőlegesen 260 fő mozdítható az ökoiskolai tevékenységek kapcsán.

Az ország egyetlen hajózási középiskolájaként kiemelten foglalkozunk a vízi környezet megismerésével, védelmével.

A megalakult ökoiskolai munkacsoport tagjai: Farkas Tünde, Koniorcyk János, Madarász Erzsébet, Németh Károly, Rácz Eszter, Zilahiné Györgyevics Anita

2. Erőforrások

A környezeti nevelés szempontjából elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással és külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot alakítsanak ki.

A, nem anyagi erőforrások

* iskolán belüli együttműködés

- tanárok
- diákok
- iskola pszichológus
- védőnő, doktornő
- szülők
- nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak

* iskolán kívüli együttműködés

- fenntartó
- civil szervezetek
- hivatalos szervek

* iskola büfé

B. anyagi erőforrások

* saját erőforrások

- fenntartó által biztosított költségvetés
- költségvetés
- saját bevétel

* külső erőforrások

- egyesület
- pályázat
- szülői támogatások

3. Alapelvek, célok

Iskolánk feladatának tekinti, hogy olyan értékrendszer alakítson ki a diákságban, amelynek alapját képezi az élet, és minden létező tisztelete. Ez az erkölcsi alapvetés pillérét képezi a természeti értékek megőrzésére, és azokkal harmonikus együttélésre való törekvést, továbbá magával vonja az emberi felelősségtudatot mind a természet, mind pedig saját élete, és a társadalom szempontjából. Nevelési céljaink ahhoz igazodnak, hogy a diákok megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek az egészséges életmód kialakításához, amelynek része a testi és a lelki egészség, valamint célunk, hogy az egyén, a megszerzett értékrendszeréhez méltóan képes legyen a közösség, illetve a társadalom felelős és aktív részesevé válni.

PEDAGÓGIAI CÉLOK

- a) az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- b) az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- c) rendszerszemléletre nevelés
- d) részletekre kiterjedő és egyben globális szemléletmód kialakítása
- e) lokális és globális környezettudatosság kialakítása, az összefüggések felismertetése
- f) fenntartható ökológiai rendszerben megvalósuló életre nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése
- g) érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- h) tolerancia és segítő életmód kialakítása
- i) az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése

- j) az életminőség fogyasztáson túlra mutató elemeinek keresése
- k) az egészséges életmód fontosságának megértetése
- l) az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- m) az egészség és a társadalom összefüggéseinek felismertetése
- n) a helyzetfelismerés, az ok – okozati összefüggések felismerő képességének kialakítása, fejlesztése
- o) jövőbetekintő gondolkodás fejlesztése
- p) problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése
- q) tevékenységre, aktív szerepvállalásra, közösségi tevékenységre, együttműködésre való nevelés

FELADATOK

- természeti – épített – szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése
- helyi értékek és problémák feltérképezése
- helyi környezetvédelmi és egészségvédelmi célok megfogalmazása
- lakóhely megismerése (értékek, gondok – a megoldás módjai)
- hagyományok védelme: család – iskola – település – nemzet szinteken
- a kommunikáció fejlesztése (szülők, öreg diákok, iskola környezetében élők)
- alapvető egészségvédelmi és egészség megőrzési ismeretek átadása
- az egészségre káros szokások biológiai-életteni-pszichés összetevőinek megismertetése

4. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Hagyományos tanórai foglalkozások

Az adott témához rendeljük hozzá a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát milyen módon és módszerrel dolgozzuk fel. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségei mellett laborfoglalkozásokat is alkalmazunk, így tanulóink komoly elméleti és gyakorlati alapokat szereznek környezetünk megóvása terén. Kiemelten fontosnak tartjuk a diákok elemző, következtető képességének fejlesztését.

Az egyes tantárgyak környezeti nevelési feladatai

* Magyar nyelv és irodalom

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását;
- legyenek képesek lényeges és lényegtelen információk közötti különbségtételre;
- sajátítsák el a média elemzésének technikáját;
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, harmonikus kapcsolatokat;
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre;
- tudjanak hivatalos iratokat (petíciókat, kérvényeket, javaslatokat) készíteni;
- törekedjenek anyanyelvük védelmére, – kölcsönösen, oda-vissza – a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására;

- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete;
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat.

* Idegen nyelv

- váljanak érzékenyék a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével;
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit;
- ismerjék más országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit és azok munkáit;
- a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában választ keresni;
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikációképességük.

* Matematika

- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával;
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni;
- logikus gondolkodásuk, szintetizáló és lényegkiemelő képességük fejlődjön;
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait;
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására;
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni;
- legyenek képesek reális becslésekre;
- alakuljon ki bennük a rendszerben való gondolkodás képessége.

* Fizika

- ismerjék meg az élő szervezetekre gyakorolt káros fizikai jelenségek (sugárzás, zaj, rezgés) környezetegészségügyi hatásait;
- akarják, tudják a káros hatások kibocsátásának csökkentését elérni;
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatásokat;
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, s ennek tudatában keressék a megoldásokat a globális környezeti problémákra;
- a természettudományos ismeretek alapján a környezeti erőforrásokat felelősséggel használó, előregondolkodó felnőttekké váljanak;
- tudják megfogalmazni, megadni a környezeti változások fizikai magyarázatát.

* Biológia

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat, és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit;
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet;
- ismerjék meg az élőlények alapvető szerkezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket;
- ismerjék meg a környezetegészségügyi problémákat;
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére;
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat;
- alakuljon ki a diákokban ökológiai szemléletmód.

* Kémia

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel;
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására;
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére;
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait.

*Földrajz

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről;
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit;
- ismerjék meg a világ globális problémáit;
- ismerjék meg és őrizzék a természeti és az ember alkotta táj szépségeit.

*Testnevelés

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket;
- legyenek tisztában azzal, hogy a testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében;
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes;
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök és a tornaszerek.

*Szakmai tantárgyak

- a hajózási előadások és gyakorlatok során figyelmet szentelünk a környezet védelmére a felhasznált tisztító és karbantartó anyagok szempontjából;
- legyenek tisztában a tanulók azzal, hogy a hajóüzem során a keletkezett hulladékokat, olajszármazékokat megfelelően kezeljék és helyezték el.

TANESZKÖZÖK

Ismerethordozók tanulók számára

Az iskolai könyvtárban a csoportmunkához használhatóan (néhány példányban):

- folyóiratok
- könyvek
- tájékoztatók
- internet-hozzáférés

Ismerethordozók tanárok számára

- szakmai-módszertani kiadványok

Eszközök

- multimédiás segédanyagok, internet-hozzáférés, és az ezek használatához szükséges hardverek (laptop, projektor, okostábla)
- digitális és tükörreflexes fényképezőgép, videokamera
- transzparens- és diasorozatok, faliképek, plakátok
- internetes felületek

KÖRNYEZET

Fontos megtervezni az iskola környezetének alakítását, és azt, hogy ezen keresztül hogyan válhat az iskola még inkább környezetbaráttá, miképpen alakíthatja az ott dolgozók és tanulók életmódját környezet-tudatosabbá.

Ehhez járulhatnak hozzá az alábbiak:

- anyag- és energiatakarékos iskolaüzemeltetés és tanórai mozzanatok;
- pedagógusok, dolgozók példamutatása, melyhez a munkaköri leírások módosítása is hozzájárulhat;
- a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása;
- termék, folyosók és az udvar zöldítése, a tantermek organikus díszítése;
- a tömegközlekedési eszközök, a kerékpáros és a gyalogos közlekedés népszerűsítése;
- az iskolai ismeretterjesztés tanórán kívüli eszközeinek jobb kihasználása (faliújság, helyi média)

KOMMUNIKÁCIÓ

Iskolán belül

A tantestület tagjainak felkészítése történjen meg a környezeti nevelési program kidolgozása után. Ez továbbképzésekkel, előadásokkal, környezetvédelmi programokba való bevonással érhető el.

A diákokat zöld faliújságon, iskolai hirdetésekben, illetve személyes kapcsolattartáson, tanórákon keresztül tájékoztatjuk az aktualitásokról.

A diákok kiselőadások tartásával, házi dolgozatokkal mutatják be tárgyi hozzáértésüket, ezzel fejlesztve magabiztosságukat, kiállításukat. Iskolánk évkönyve biztosítja, hogy diákjaink és azok szülei, ill. partnereink megismerjék az év folyamán elért eredményeinket és szemezgethessenek az elkészült munkákból.

Iskolán kívül

Az iskolában történő eseményekről a szülőket és partnereket tájékoztatjuk az elért eredményeinkről.

Kelt: Budapest, 2019.08.30.